

Luftföroreningar utomhus

(kapitel 2)

Jörgen Olofsson

Luftföroreningar utomhus

- Luftföroreningar är ett av vår tids största miljörelaterade hälsohot (spec. partiklar, marknära ozon, kväveoxider, organiska kolväten)
- Vägtrafik (avgaser o. slitagepartiklar), industrier, energiproduktion, uppvärmning av bostäder
- Trots att utomhushalterna av hälsopåverkande luftföroreningar är förhållandevis låga (internationellt sett) och att dessa minskat pga. bl.a. hårdare utsläppskrav, nås inte miljökvalitetsmålen

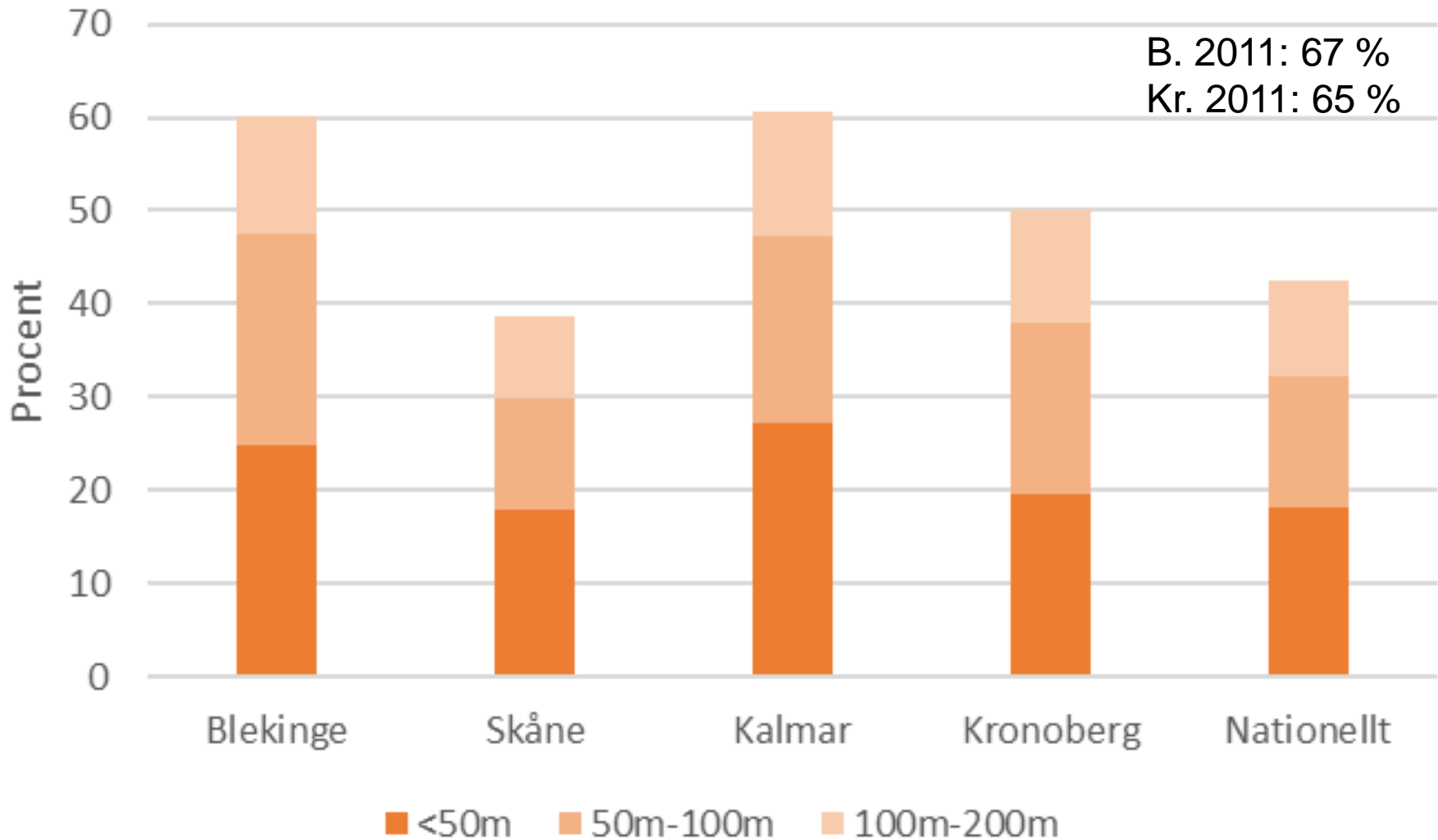
Luftföroreningar o. hälsa

- Luftvägsbesvär
- Hjärt- o. kärlsjukdomar
- Ökad cancerrisk
- Barn kognitiva effekter

- Spec. risk för individer med astma, KOL, hjärt- och kärlsjukdomar
- Barn särskilt känslig grupp (andnings- o. hjärtkärlsystem ännu inte fullt utvecklade)

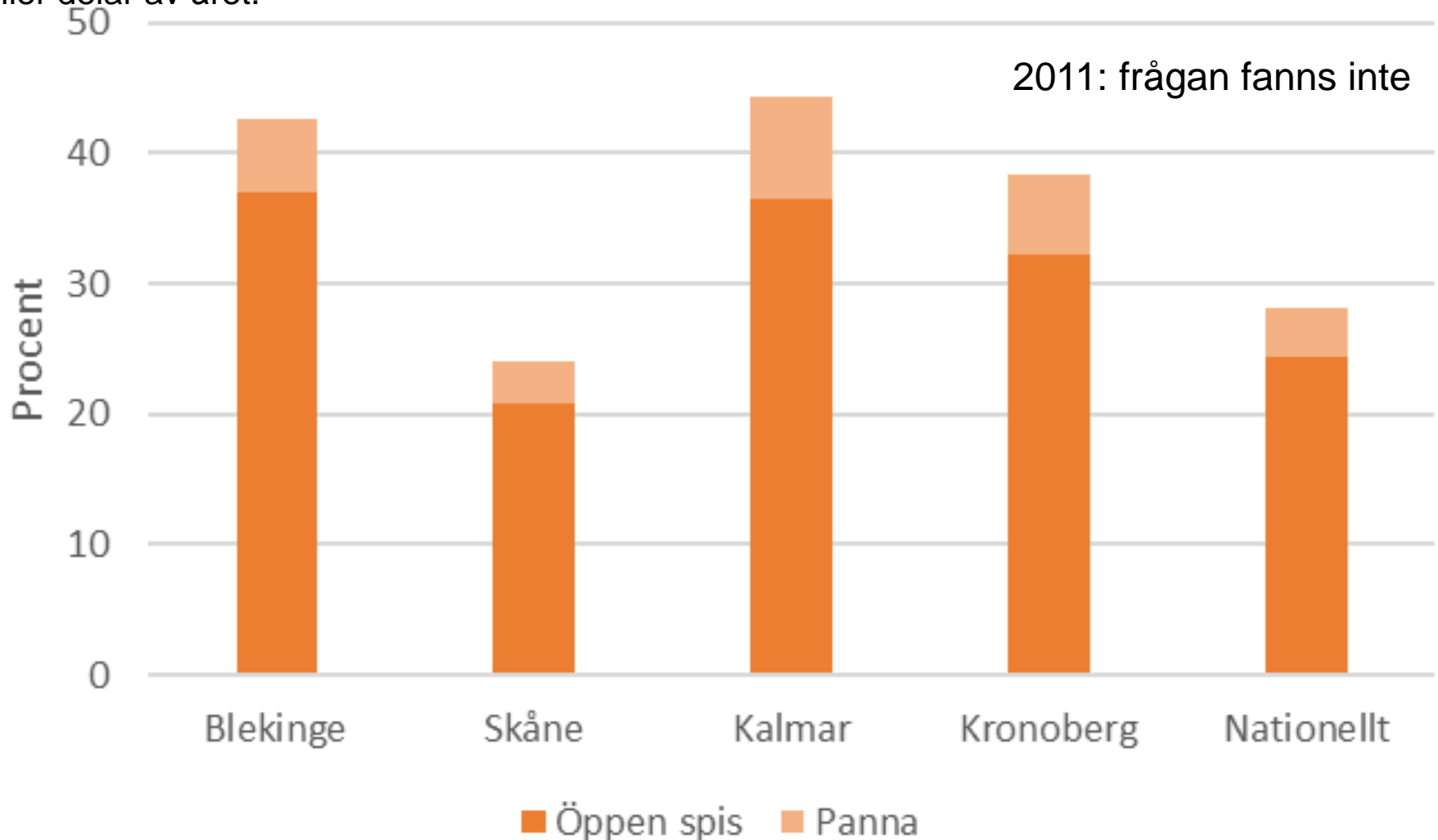
Grannar som eldar

Andel vårdnadshavare med grannar inom 200 m från bostaden som eldar med ved eller andra fasta bränslen åtminstone varje vecka vissa delar av året.

Eldar själva

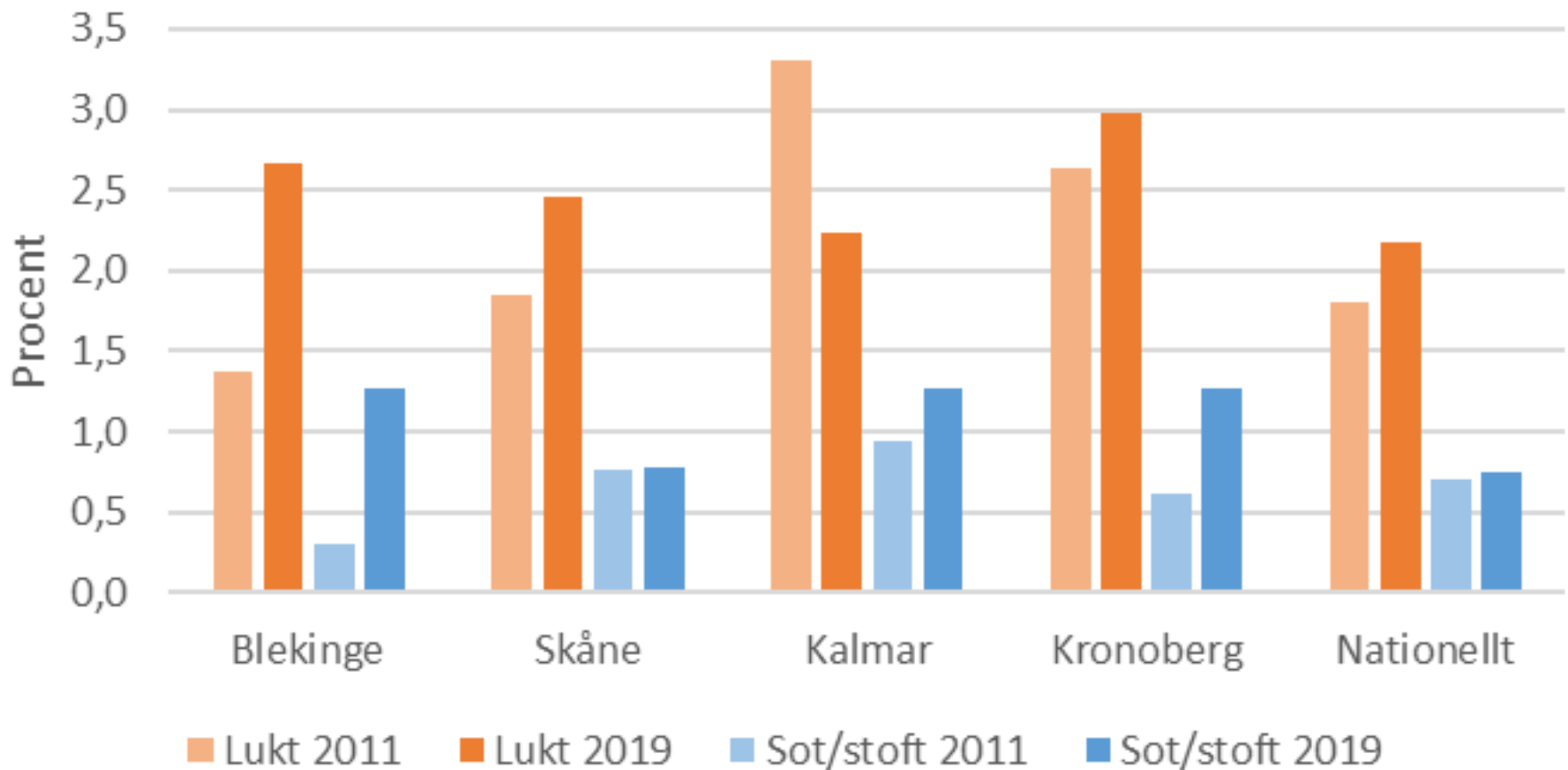
Andel vårdnadshavare som regelbundet eldar med ved eller andra fasta bränslen i öppen spis (inkl. braskamin och kakelugn) eller i panna under hela eller delar av året.

Svårt att fönstervädra

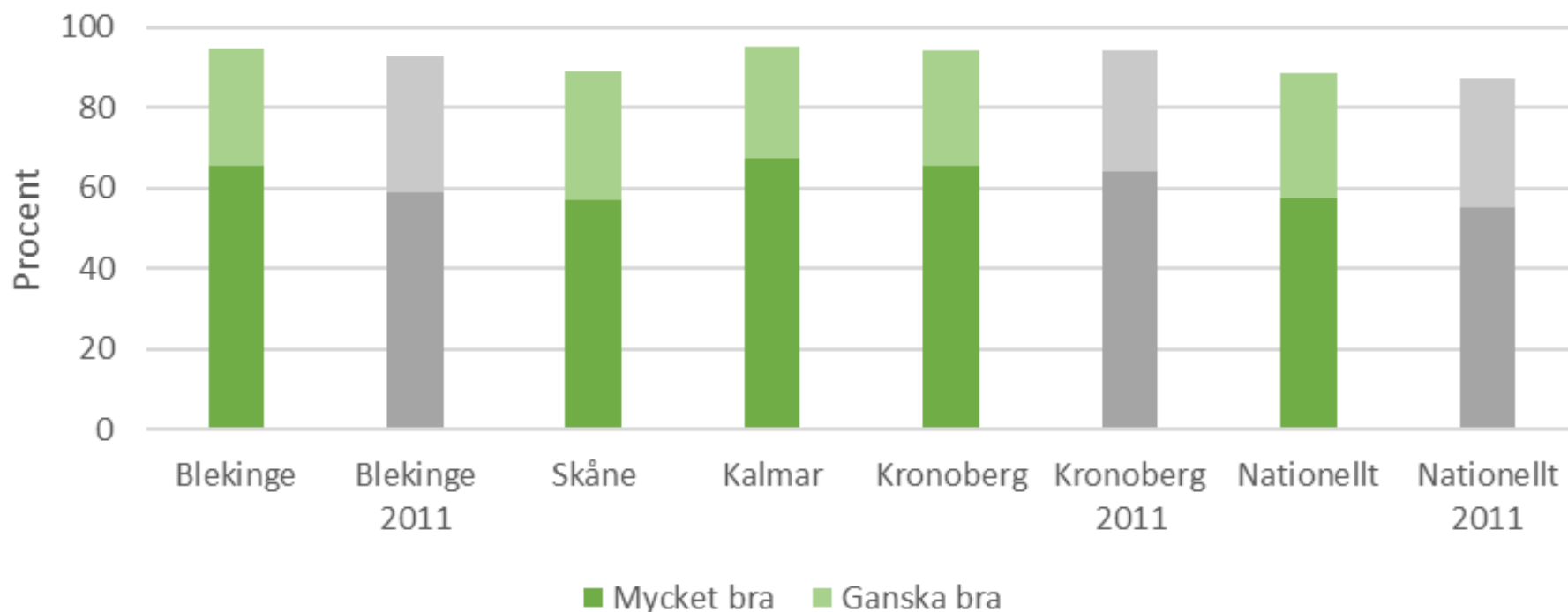
Andel vårdnadshavare som upplever att det är svårt att fönstervädra på grund av lukt, sot eller stoft från eldning med ved eller andra fasta bränslen, minst varje vecka vissa delar av året.

Luftkvalitet utanför bostaden

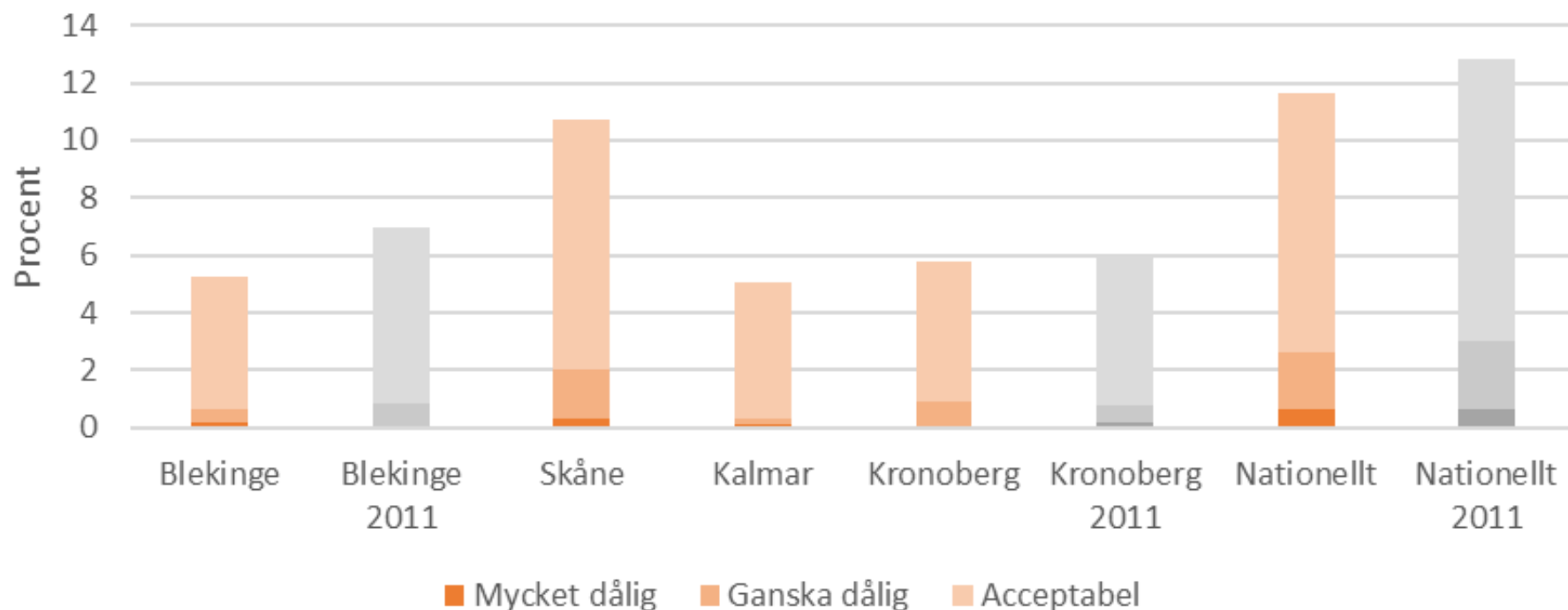
Andel vårdnadshavare som tycker att luftkvaliteten utanför bostaden i stort sett är **mycket bra eller ganska bra**. Andel 2011 i gråskala.

Luftkvalitet utanför bostaden

Andel vårdnadshavare som tycker att luftkvaliteten utanför bostaden i stort sett är **acceptabel, ganska dålig eller mycket dålig**. Andel 2011 i gråskala.

Sammanfattning

- Förhållandevis hög andel som eldar själva och/eller har grannar som eldar regelbundet
- Andelen svårt fönstervädra pga. lukt/sot ökar
- Luftkvaliteten utanför bostaden i Blekinge o. Kronoberg ung. samma nivå, men bättre än i Skåne
- Trots detta finns det vårdnadshavare och barn som besväras av lukter från eldning och avgaser
- Fortsatt arbete krävs för att förbättra luftkvaliteten

Åtgärdsförslag

- Olika typer av åtgärder kan behöva prioriteras beroende på vilka källor som orsakar mest störning
- Utbildning o. reglering kan minska utsläpp och besvär av vedeldningsrök
- Minskad användning av dubbdäck kan minska utsläpp av partiklar o. minska trafikrelaterade besvär
- Vid förtätning av städer/tätorter behöver hänsyn tas till hur exponeringen för luftföroreningar påverkas

Städer, grönstrukturer och hälsa

(kapitel 9)

Jörgen Olofsson

Städer o. grönstrukturer

- Urbaniseringstrend
(tätortsandel 2020 Blekinge 83%, Kronoberg 79%)
- Stadsplanering
- Förtätning
- Grönområden (o. vatten)
- Ekosystemtjänster
- Klimatanpassning

Hälsa o. grönområden

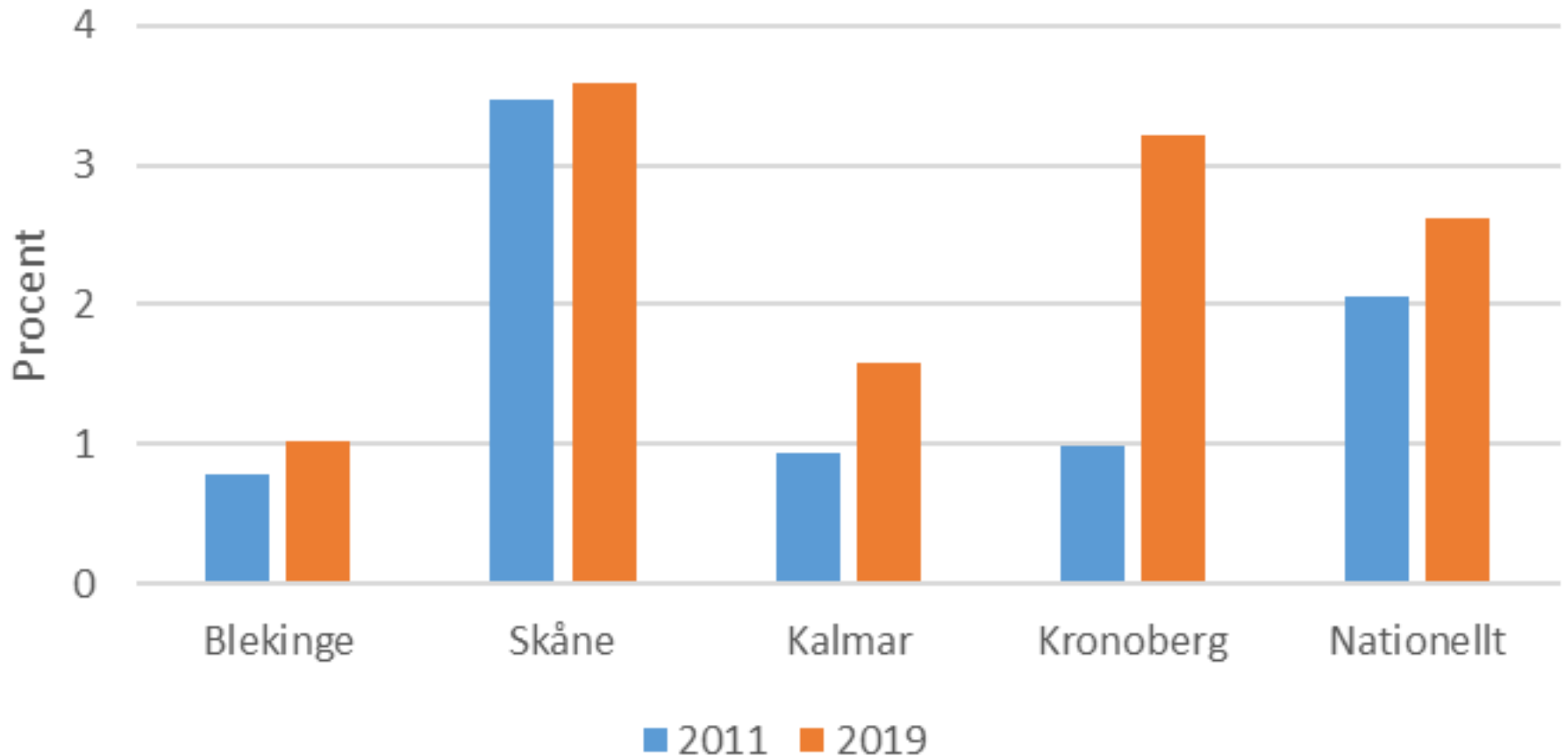

- Stimulerar fysisk aktivitet
- Sociala aktiviteter
- Avkoppling o. återhämtning
- Lägre förekomst av hjärt- o kärlsjukdomar

- Filtrera luftföroreningar
- Dämpa buller
- Ge skugga

Grönområde saknas

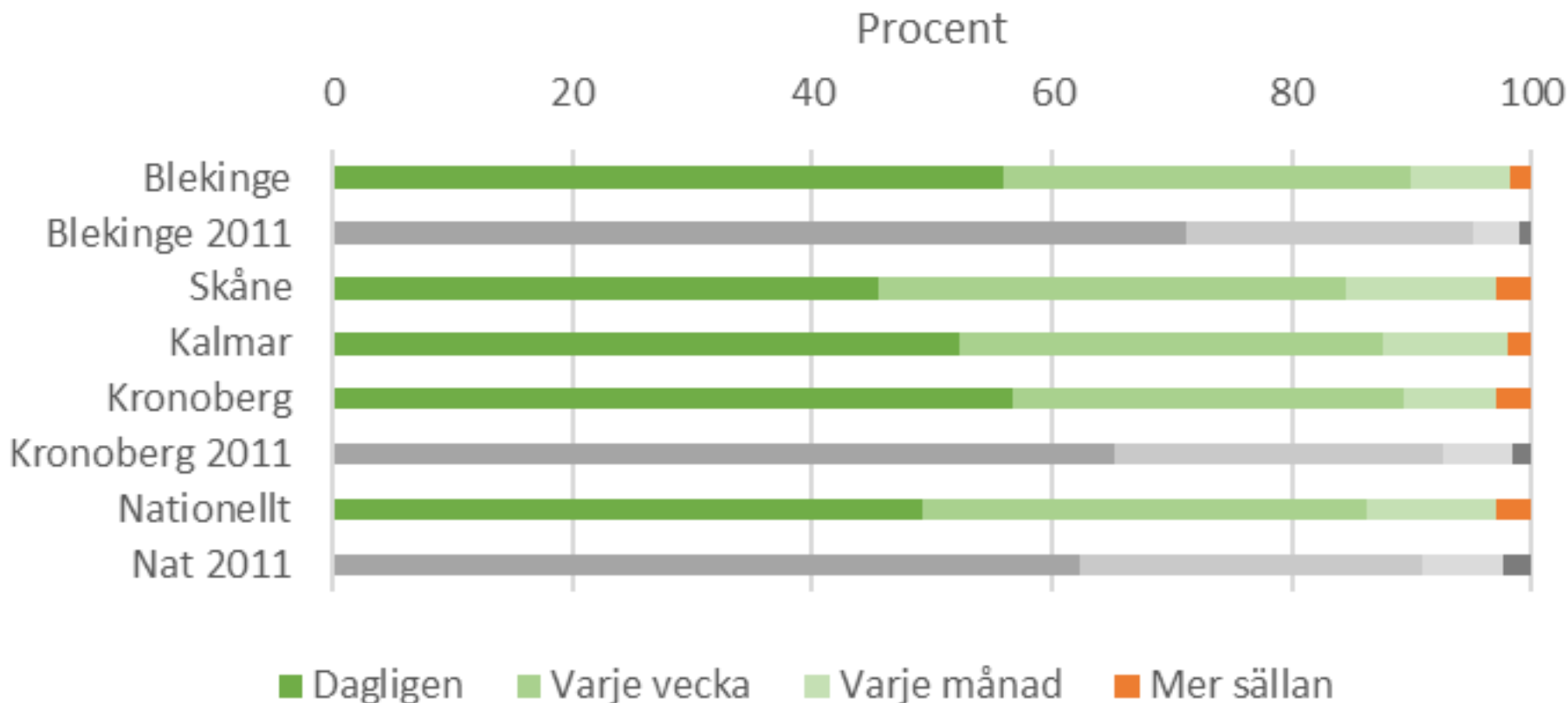
Andel barn (alla åldersgrupper) som saknar park, grönområde eller annan natur på gångavstånd från bostaden.

Vistelse i grönområde

Andel barn (alla åldersgrupper) som vistas så gott som dagligen, varje vecka, varje månad resp. mer sällan i park, grönområde eller annan natur. Andel 2011 i gråskala.

Sammanfattning

- Nästan alla barn har tillgång till grönområden inom gångavstånd, men andelen som saknar ökar (spec. Kronoberg)
- Daglig vistelse i grönområde minskat betydligt sedan 2011, men Blekinge o. Kronoberg högre andelar än rikssnittet

Åtgärdsförslag

- Grönstrukturer viktiga i kommunala planer (många funktioner – t.ex. hälsa, bullerdämpning, filtrera luftföroreningar, klimatanpassning)
- Gör mer grönområden attraktiva att vistas i